

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН Інститут педагогіки і психології

Кафедра Психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВІКОВА ПСИХОКОРЕКЦІЯ
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 053 Психологія
(шифр і назва)

освітня-програма Психологія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва)

Мова навчання українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри психології
Протокол № 1 від 31 серпня 2020 року

Суми – 2020

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	ВІКОВА ПСИХОКОРЕКЦІЯ
Викладач	Кузікова С.Б. – доктор психологічних наук, професор, завідувач, професор кафедри психології
Профайл викладача (-ів)	https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/43-kuzikova
Контактний тел.	+380957978463
E-mail:	Kuzikova_svetlana@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=2310
Консультації	Очна. Кафедра психології. Понеділок 10.00-12.00

Анотація до дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічна корекція різноманітних психологічних проблем, труднощів розвитку особистості. Дисципліна охоплює наступне коло питань: основні та концептуальні схеми і підходи до здійснення психокорекції; позиція психолога та клієнта в психокорекційному процесі; принципи психокорекційної роботи та вимоги до психолога, який її здійснює; основні напрями психокорекційної практики; особливості укладання програм та застосування методів психологічної корекції з урахуванням віку, запиту та індивідуальних особливостей клієнта. Особливу увагу приділено розумінню механізмів дії на психіку людини психокорекційних методів. Специфікою курсу «Вікова психокорекція» є те, що психокорекційний вплив проаналізовано з позицій триєдиного принципу особистісного саморозвитку в психологічній корекції.

Курс «Вікова психокорекція» ґрунтується на знанні таких попередньо вивчених курсів, як: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Основи психотерапії», «Психодіагностика», «Психологія саморозвитку», «Основи психокорекції з практикумом», «Основи психологічного консультування» та ін.

Мета і завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння системою знань і практичних вмінь проведення психокорекційної роботи.

Основними завданнями є аналіз та вивчення методологічних і теоретичних основ психокорекційної роботи; вивчення основних напрямів сучасної психокорекції, існуючих теорій і практик психокорекційної роботи; оволодіння методами і практичними навичками здійснення психокорекції та самокорекції, що матиме наслідком вирішення проблем клієнта, оволодіння набором процедур (технік, методів) психокорекційної роботи; вироблення навичок застосування технологій організації власного саморозвитку та саморозвитку клієнтів у ситуаціях консультування і психологічної корекції, вироблення власного стилю психокорекційної діяльності.

Освітньою програмою визначені наступні **програмні компетентності**:

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що

передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Формат дисципліни

Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	16
практичні заняття / семінарські / лабораторні/ індивідуальні	22
консультації	2
самостійна робота	80

Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна/вибіркова
2020	1	1	4/120	4	залік	обов'язкова

Результати навчання

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

- ПР1.* Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР4.* Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР9.* Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР11.* Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- РН1.* Оволодіти основними поняттями та методологічними основами психокорекційної роботи;
- РН2.* Визначати основні напрями сучасної психокорекції, існуючі методи психокорекційної роботи та механізми їх впливу на психологічну реальність людини;
- РН3.* Самостійно складати індивідуальні та групові психокорекційні програми розв'язання психологічних проблем осіб різного віку;

- PH4.* Застосовувати в практиці різні методи, засоби організації корекційного процесу в дитячо-юнацькому віці як цілісної системи навчання прийомів і технік самокорекції, саморозвитку;
- PH5.* Володіти навичками самоаналізу, саморегуляції психоемоційних станів та поведінки, виробити власний стиль психокорекційної діяльності.

Тематичний план вивчення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

Розділ I. Основні питання теорії та практики психокорекції.

Тема 1.1. Предмет та завдання психокорекції.

Тема 1.2. Основи організації психокорекційного процесу.

Розділ II. Реалізація принципу особистісного саморозвитку у «Віковій психокорекції».

Тема 2.1. Місце авторського підходу «Вікова психокорекція» в практиці надання психологічної допомоги.

Тема 2.2. Психологічний супровід саморозвитку особистості у «Віковій психокорекції».

Розділ III. Методи корекції особистісних проблем і поведінки.

Тема 3.1. Використання методів когнітивної терапії з корекційною метою.

Тема 3.2. Використання методів гештальттерапії та психодрами з корекційною метою.

Тема 3.3. Використання сугестивних методів з корекційною метою.

Тема 3.4. Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою.

Тема 3.5. Використання методів зображувальної терапії та музики з корекційною метою.

Розділ IV. Еклектичний підхід у корекції психологічних проблем і поведінки особистості.

Тема 4.1. Інтегроване використання різних методів з корекційною метою.

Політика дисципліни

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності [Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка]. Окреслимо його основні складові.

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/ покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність

У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти робота оцінюється на мінімальний бал

Система оцінювання та вимоги
Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання Студент вільно висловлює думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях
B	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
C	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
D	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача
E	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки
FX	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного відтворення окремих фактів, здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
F	Студент не володіє навчальним матеріалом

Розподіл балів які нараховуються студентам

Поточний контроль										Разом	Сума			
Розділ I		Розділ II		Розділ III					Розділ IV			ІНДЗ 1	ІНДЗ 2	ІНДЗ 3
T 1.1	T 1.2	T 2.1	T 2.2	T 3.1	T 3.2	T 3.3	T 3.4	T 3.5	T 4.1					
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5				50	100
Поточний контроль														
Контроль самостійної роботи										15	15	20	50	

T 1.1, T 1.2 ... T 4.1 – теми розділів

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Вікова психокорекція» можливо перезарахування балів (максимально 20 балів) за позанавчальну фахову активність студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей тощо).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основні:

1. Кузікова С.Б. Вікова психокорекція. Навч. посібник. – К.: Главник, 2008. – с. 144. Серія «Психол. інструментарій».
2. Кузікова С.Б. Основи психокорекції [Текст] : навч. посіб. / С. Б. Кузікова. – К. : Академвидав, 2012. – 320 с. – (Серія «Альма–матер»).
3. Кузікова С.Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці [Текст] : монографія / С.Б. Кузікова. – Суми : МакДен, 2012. – 410 с.
4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. – 384 с.
5. S. Kuzikova Theoretical applicable modeling of psychocorection and personal development [Теоретико-прикладне моделювання психокорекції та розвитку особистості] / С. Б. Кузікова // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія, Вип. 1 (57). – Х. : ХНПУ, 2018. – С. – 119-131.

Додаткові:

1. Адлер А. Наука жить. Пер. с англ. и нем. – М.: Издательство: Директмедиа Паблишинг, 2008. – 259 стр.
2. Ассаджиоли Р. Психосинтез. Принципы и техники. – Издательство: Психотерапия, 2008. – 381 с.
3. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - К.: Освіта України, 2014. – 332 с.
4. Лейтц Г. Психодрама: теория и практика. Классическая психодрама Я.Л. Морено / Г. Лейтц ; пер с нем. – 2–е изд. – М.: Когито–Центр, 2007. – 380 с.
5. Напеєнко О.К., Петров К.О. Психічна саморегуляція. – К.: Здоров'я, 1995. – 238 с.
6. Основи практичної психології / [Панок В.І., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В. та ін.]; під ред. В.І. Панка. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
7. Роджерс К. Клиент–центрированная психотерапия. Теория, современная практика и применение. – Издательство: Психотерапия, 2007. – 560 с. (Серия: Золотой фонд психотерапии).
8. Рудестам К. Групповая психотерапия – 2–е изд., междунар. (Серия:

'Золотой фонд психотерапии'). – СПб.: Питер–Юг, 2006. – 384 с

9. Хорни Карен. Невроз и рост личности. – М.: Издательство «Академический Проект», 2008. – 400 с. (Серия: Психологические технологии).

10. Хьелл Ларри, Зиглер Дэниел. Теории личности. СПб.: Питер, 2006. – 607 с. (Серия: Мастера психологии).

11. Юнг К.Г. Конфликты детской души. – М.: Канон, 2004. – 336 с. (Серия: История психологии в памятниках).

12. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навчальний посібник. – К.: Вища шк., 2004. – 679 с.

13. Kuzikova S. Model of psychological correction of crisis of adolescence [Модель психологічної корекції кризи підліткового віку]/ S. Kuzikova / Психологія особистості [Науковий журнал] – Івано–Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. – № 1 (7) – С. 24–33.

14. Kuzikova S. V. Psychological culture in phenomenology of personality self-development [Психологічна культура у феноменології саморозвитку особистості] / Modern research of the representatives of psychological sciences: collective monograph / O. Ye. Blynova, Yu. O. Bystrova, I. M. Halian, O. M. Kikinezhdі, etc. – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. – S. 103-122.

15. S. Kuzikova, V. Zlivkov, S. Lukomska. Effective t-group counselor in the context of modern empirical research [Особистість ефективних ведучих Т-груп в контексті сучасних емпіричних досліджень] / Kuzikova S., Zlivkov V., Lukomska S. // "Психологія особистості" [Науковий журнал]. – Івано–Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. – № 1 (10). – С. 209-215.